

ΜΟΝΑΔΑ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Σπουδών: Εκπαιδευτική Διοίκηση

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διατριβής:

**Ο ρόλος του διευθυντή στη διάδοση της καινοτομίας μέσω
της αξιοποίησης της Τεχνολογίας της Πληροφορίας και της
Επικοινωνίας στο σύγχρονο σχολείο.**

Μία μελέτη περίπτωσης

Ονοματεπώνυμο: Οικονόμου Καλλιόπη Μαρία

Επιβλέπων: Δερμάτης Ζαχαρίας

Μάιος 2020

ΠΙΣΩ ΜΕΡΟΣ ΣΕΛΙΔΑΣ ΤΙΤΛΟΥ (ΕΣΩΦΥΛΛΟΥ)

Πνευματικά Δικαιώματα

Copyright © Οικονόμου Καλλιόπη Μαρία, 2020.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της διατριβής από το Πανεπιστημίου Νεάπολης δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Η Οικονόμου Καλλιόπη Μαρία του Νικολάου, γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με τίτλο «Ο ρόλος του διευθυντή στη διάδοση της καινοτομίας μέσω της αξιοποίησης της Τεχνολογίας της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στο σύγχρονο σχολείο. Μία μελέτη περίπτωσης», αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

Η Δηλούσα

Οικονόμου Καλλιόπη Μαρία

Ευχαριστίες

Την παρούσα διπλωματική έρευνα την αφιερώνω στην πολυαγαπημένη μου μητέρα Ειρήνη, η οποία καθ' όλη τη διάρκεια του βίου μου υπήρξε αμέριστη συμπαράστυα των προσπαθειών και των προσδοκιών μου.

Παράληψης μου να μην ευχαριστήσω τον σύζυγό μου Γιάννη και τον 3χρονο γιο μου Αντώνη για την κατανόηση των ωρών που παραμέρισα τις οικογενειακές μου υποχρεώσεις, προκειμένου να στηρίζω και να οικοδομήσω την παρούσα έρευνα.

Τέλος να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου Δερμάτη Ζαχαρία για την απρόσκοπτη επικοινωνία καθώς και για τις γενικές κατευθύνσεις που μου παρείχε καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη και ο εκσυγχρονισμός της κοινωνίας έχουν αποτελέσει τη βασική αιτία για την οποία η τεχνολογία είναι το βασικό δομικό στοιχείο κάθε κλάδου οικονομικής δραστηριότητας. Ανάμεσά τους εντοπίζεται και η εκπαίδευση, όπου η τεχνολογία μέσω της ΤΠΕ¹ έχει επιφέρει σημαντικά οφέλη στην ανάπτυξη και στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των εκπαιδευτικών μονάδων και του εκπαιδευτικού συστήματος στο σύνολό της, στην επίδοση των μαθητών και στην ατομική ανάπτυξη τόσο αυτών όσο και των εκπαιδευτικών. Επίσης, η ΤΠΕ αποτελεί το μέσο για τη διευκόλυνση της οργάνωσης της διδασκαλίας αλλά και του μαθήματος και της διοικητικής υποστήριξης και επικοινωνίας των εκπαιδευτικών μονάδων. Στην Ελλάδα έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές προσπάθειες για την εισαγωγή και την αποδοχή της ΤΠΕ στην εκπαίδευση, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν εμπόδια που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Απαραίτητη προϋπόθεση για την αποδοχή και την εφαρμογή της ΤΠΕ στην εκπαίδευση είναι η δημιουργία ευνοϊκού κλίματος εντός των εκπαιδευτικών μονάδων και η θετική στάση των εκπαιδευτικών. Σε αυτό το σημείο κομβικός είναι ο ρόλος του σχολικού διευθυντή ο οποίος με τη στάση του μπορεί να αποτελέσει την αιτία γρηγορότερης και αποτελεσματικότερης υιοθέτησης της ΤΠΕ στην εκπαίδευση. Στα πλαίσια εκπόνησης της παρούσας μελέτης εξετάζεται ο ρόλος του διευθυντή στη διάδοσης της καινοτομίας μέσω της αξιοποίησης της ΤΠΕ στο σύγχρονο σχολείο, πραγματοποιώντας μία μελέτη περίπτωσης στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου Κρήτης. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη χρήση ενός δομημένου ερωτηματολογίου το οποίο διανεμήθηκε με ηλεκτρονικό τρόπο σε εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της περιοχής. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι στην Ελλάδα υπάρχει ένα κλίμα αποδοχής της ΤΠΕ στα σχολεία και διακρίνεται ο ρόλος του διευθυντή ως την αιτία εφαρμογής της εξαιτίας των γνώσεων που πρέπει να διαθέτει και στην υποστήριξη των εκπαιδευτικών ως προς τη χρήση της.

Λέξεις κλειδιά: ΤΠΕ, Εκπαίδευση, Εκπαιδευτικός, Διευθυντής, Εμπόδια

¹ Τεχνολογία Πληροφορίας & Επικοινωνίας

ABSTRACT

The rapid technological development and the modernization of society have been the main reason why technology is the key building block of any economic activity. Among them is education, where technology through ICT² has brought significant benefits to the development and improvement of the efficiency and effectiveness of educational units and the education system as a whole, student performance and individual development both. of the educators. Also, ICT is the means for facilitating the organization of teaching but also the course and the administrative support and communication of the educational units. In Greece, significant efforts have been made to introduce and accept ICT in education, but this does not mean that there are no obstacles to be addressed. A necessary condition for the acceptance and implementation of ICT in education is the creation of a favorable climate within the educational units and the positive attitude of the teachers. At this point, the role of the school principal is crucial, which with his attitude can be the cause of faster and more effective adoption of ICT in education. In the context of the preparation of the present study, the role of the principal in the dissemination of innovation through the utilization of ICT in the modern school is examined, conducting a case study in the Regional Unit of Heraklion, Crete. The research was conducted using a structured questionnaire which was distributed electronically to teachers of Primary and Secondary Education in the area. The results of the research showed that in Greece there is a climate of acceptance of ICT in schools and the role of the principal is distinguished as the reason for its application due to the knowledge it must have in supporting teachers in its use.

Keywords: ICT, Education, Teacher, Director, Obstacles

² Information & Communication Technology

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
ABSTRACT	5
ΛΙΣΤΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	8
ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	10
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ.....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι.....	15
Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	15
1.1 Η καινοτομία στην εκπαίδευση	15
1.2 Οι επιπτώσεις της τεχνολογικής καινοτομίας στην εκπαίδευση	17
1.3 Οι φραγμοί έναντι της καινοτομίας στην εκπαίδευση.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ	23
Η ΤΠΕ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	23
2.1 Η χρήση της ΤΠΕ στην εκπαίδευση.....	23
2.2 Εμπόδια στην υιοθέτηση της ΤΠΕ στην εκπαίδευση.....	26
2.3 Τα οφέλη της ΤΠΕ στην εκπαίδευση	27
2.4 Ο ρόλος της σχολικής ηγεσίας στην καθιέρωση της ΤΠΕ	31
2.5 Παράγοντες επηρεασμού της χρήσης της ΤΠΕ από τους εκπαιδευτικούς των σχολείων	34
2.6 Ο ρόλος του διευθυντή του σχολείου ως μορφή επιρροής της ανάπτυξης των εκπαιδευτικών	37
2.7 Οι προκλήσεις του διευθυντή του σχολείου στην καθιέρωση της χρήσης ΤΠΕ.....	39
2.8 Οι στρατηγικές που εφαρμόζονται από το διευθυντή του σχολείου στην καθιέρωση της ΤΠΕ.....	42
ΕΜΠΕΙΡΙΚΟ ΜΕΡΟΣ.....	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ.....	45

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	45
3.1 Παρουσίαση του προβλήματος της μελέτης	45
3.2 Ερευνητικά ερωτήματα	46
3.3 Παρουσίαση ερευνητικού εργαλείου	47
3.4 Περιγραφή συλλογής δεδομένων	49
3.5 Περιορισμοί της έρευνας.....	50
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV	51
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ	51
4.1 Δημογραφικά χαρακτηριστικά	51
4.2 Συντελεστής αξιοπιστίας Cronbach alpha.....	55
4.3 Τεχνολογικές δεξιότητες εκπαιδευτικών.....	56
4.4 Η στάση των εκπαιδευτικών και των διευθυντών/ριων έναντι της ΤΠΕ	62
4.5 Ο ρόλος του διευθυντή/ριας στη διάδοση της καινοτομίας στο σχολείο	65
4.6 Προκλήσεις εφαρμογής της ΤΠΕ στα σχολεία	68
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V	70
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	70
5.1 Συμπερασματικές παρατηρήσεις.....	70
5.2 Προτάσεις περεταίρω μελέτης	78
Αναφορές.....	79
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	89
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	89

ΛΙΣΤΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1: Αντιστοίχιση ερευνητικών ερωτημάτων και ερωτήσεων ερευνητικού εργαλείου	48
Διάγραμμα 2: Φύλο	51
Διάγραμμα 3: Ηλικία	52
Διάγραμμα 4: Εκπαιδευτικό επίπεδο	52
Διάγραμμα 5: Χρόνια εκπαιδευτικής προϋπηρεσίας.....	53
Διάγραμμα 6: Καθεστώς απασχόλησης	54
Διάγραμμα 7: Θέση απασχόλησης	54
Διάγραμμα 8: Βαθμίδα απασχόλησης	55
Διάγραμμα 9: Στη μονάδα που υπηρετείτε υπάρχει εξοπλισμός που να μπορεί να υποστηρίξει τη χρήση της ΤΠΕ (οθόνη, ηλεκτρονικός υπολογιστής, διαδίκτυο, μέσα αναπαραγωγής εικόνας και ήχου, ηλεκτρονική αλληλογραφία κλπ)	57
Διάγραμμα 10: Γνώση χρήσης των νέων τεχνολογιών της ΤΠΕ	57
Διάγραμμα 11: Χρήση των νέων τεχνολογιών της ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία	58
Διάγραμμα 12: Λόγος χρήσης της ΤΠΕ στην εργασία	59
Διάγραμμα 13: Η πρόσβαση στο διαδίκτυο είναι χρήσιμη για την εργασία σας	60
Διάγραμμα 14: Εάν θεωρείτε χρήσιμη την πρόσβαση στο διαδίκτυο στην εργασία σας, θα μπορούσατε να αναφέρετε το λόγο χρήσης της	61
Διάγραμμα 15: Η γνώση χρήσης των εφαρμογών της ΤΠΕ προϋπήρχε ή σας παρότρυνε ο διευθυντής/η διευθύντρια της μονάδας που υπηρετείτε να την αποκτήσετε	62

ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Συντελεστής αξιοπιστίας alpha Cronbach	56
Πίνακας 2: Βαθμολογία στάσης εκπαιδευτικών και διευθυντών/ριων έναντι της ΤΠΕ.....	65
Πίνακας 3: Βαθμολογία ρόλου διευθυντή/ριας στη διάδοση της καινοτομίας στο σχολείο	68
Πίνακας 4: Βαθμολογία προκλήσεων εφαρμογής ΤΠΕ στα σχολεία	70
Πίνακας 5: Ανασκόπηση βιβλιογραφίας και ευρήματα παρούσας μελέτης	77